

महाराष्ट्र विधानसभा

दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
सोमवार, दिनांक १८ डिसेंबर, २०२३

(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

(अ) तारांकित प्रश्न.

(ब) तारांकित प्रश्नाबाबतची अधिक माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री : "सातारा ते कागल राष्ट्रीय महामार्गावरील किणी व तासवडे येथील टोल नाक्यांवर बेकायदेशीर टोल वसूली होत असल्याबाबत" या विषयावरील श्री. संजय केळकर, वि.स.स. यांचा दिनांक ०४ ऑगस्ट, २०२३ रोजी उत्तरीत झालेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक ६७५२१ च्या अनुपूरक प्रश्नोत्तरांच्या वेळी दिलेल्या आश्वासनानुसार अधिक माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवतील.

दोन : स्थगन प्रस्तावाच्या सूचना — (असल्यास) (म.वि.स. नियम ९७ अन्वये)

तीन : औचित्याचे मुद्दे (असल्यास)

चार : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

(दिनांक ८ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना क्र. १)

(१) सर्वश्री. लहू कानडे, सुनिल प्रभू, विजय वडेटीवार, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील अभियांत्रिकी, औषधी निर्माण शास्त्र, तंत्रनिकेतन, हॉटेल व्यवस्थापन आणि आर्किटेक्चर या व्यावसायिक अभ्यासक्रमातील अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांची सन २०२१ - २२ आणि सन २०२२ - २३ पासूनची शिष्यवृत्ती देण्यात आली नसल्याचे दिनांक १६ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी वा त्या सुमारास उघडकीस येणे, विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळावा यासाठी सन २०१८-१९ मध्ये

डीबीटी योजना सुरू करण्यात येणे, या शिष्यवृत्तीच्या भरवशावरच अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयात मोफत प्रवेश दिला जात असणे, मात्र दोन वर्ष शिष्यवृत्तीची रक्कम मिळत नसल्याने विनाअनुदानित महाविद्यालयासमोर आर्थिक संकट उभे राहणे, केंद्र शासनाकडून सन २०२१-२२ पासून अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती न देण्यात येणे, तसेच अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना गत दोन वर्षांपासून निर्वाह भत्ता व परीक्षा शुल्काची रक्कम मिळालेली नसणे, शासनाच्या शुल्क नियंत्रण समितीतर्फे गत पाच वर्षांपासून शुल्क वाढवण्यात आलेले नसणे, शिष्यवृत्तीची रक्कम देखील थांबवण्यात येणे, यामुळे अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांमध्ये भवितव्य धोक्यात आल्याची भावना निर्माण होणे, अशा प्रकारे अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांमध्ये शासनाबद्दल पसरलेली नाराजीची व असंतोषाची भावना, याबाबत शासनाने तातडीने अनुसूचित जाती प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांची प्रलंबित शिष्यवृत्ती, निधी, निर्वाह भत्ते, परीक्षा शुल्क व इतर सुविधा देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(दिनांक १४ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना क्र. २)

(२) श्री.मोहनराव हंबर्डे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे इतर महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नांदेड (हजुर साहेब) येथे शीख समाजाचे पवित्र स्थान जगप्रसिद्ध सचखंड गुरुद्वारा असणे, सदर गुरुद्वाराच्या १९५६ च्या कायद्यात शासनाने दुरुस्ती केली असणे, त्यात कलम ११ चा समावेश असणे त्यात गुरुद्वारा बोर्डाचा अध्यक्ष निवडीचा अधिकार सरकार कडे आला असणे,परंतु या निर्णयाची पंजप्यारे साहिब आणि शीख समाजात प्रचंड नाराजी पसरली असणे,तसेच दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१७ नांदेड गुरुद्वारा येथे तत्कालीन मुख्यमंत्री आले असता त्यांनी सन २०१४ मध्ये कलम ११ मध्ये सुधारणा रद्द करून पूर्वीप्रमाणे कलम ११ करण्याची घोषणा केली असणे, परंतु घोषणेची शासनाकडून अंमलबजावणी झाली नसणे, गुरुद्वारा बोर्डबाबत समाजाच्या ३ प्रमुख मागण्या असणे १) शासनाने सन २०१४ वर्षी गुरुद्वारा बोर्ड यांचे कलम ११ यात सुधारणा केल्या त्या रद्द करणे २) सुमारे ३ वर्षांपासून उच्च न्यायालयाच्या आदेशाचे पालन शासनाकडून करण्यात आले नसणे, गुरुद्वारा बोर्डाची निवडणुक लोकशाही पद्धतीने तातडीने घेण्यात यावी अशी मागणी स्थानिक शीख समाजाची असणे ३) गुरुद्वारा बोर्डाच्या नियमात काही बदल करावयाचे असल्यास, शासनाने नांदेड स्थानिक शीख बांधवांच्या भावना व त्यांची मागणी प्रमाणेच अॅक्ट मध्ये बदल करण्याची आवश्यकता, स्थानिक शीख समाजाच्या संमतीविना कोणतेही बदल न

करण्याची मागणी, शीख समाज बांधवांमध्ये शासनाच्या विरोधात तीव्र संतापाची भावना पसरलेली असणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविलेल्या परंतु पुढे ढकलण्यात आलेल्या लक्षवेधी सूचना क्र.३ ते ५)

- (३) सर्वश्री विजय वडेटीवार, अशोक चव्हाण, सुरेश वरपुडकर, डॉ. नितिन राऊत, प्रा. वर्षा गायकवाड, सर्वश्री अमिन पटेल, अस्लम शेख, अमित देशमुख, धिरज देशमुख, अमित झनक, राजेश एकडे, डॉ. विश्वजित कदम, सर्वश्री सुभाष धोटे, सुनिल केदार, विकास ठाकरे, श्रीमती प्रतिभा धानोरकर, सर्वश्री मोहनराव हंबर्डे, संजय जगताप, ऋतुराज पाटील, विक्रमसिंह सावंत, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मौजे बेलोरा, जेना (ता.भद्रावती, जि.चंद्रपूर) या गावाची ३३० एकर शेतजमीन सन २००० मध्ये मे.सेंट्रल कॉलरीज कंपनी मर्यादित नागपूर या कंपनीने स्थानिकांना कायमस्वरूपी नोकरीची आश्वासन देऊन कवडीमोल भावाने खरेदी करणे, या कंपनीच्या माध्यमातून पॉवर प्लांट उभारणे व त्याकरिता लागणारा कोळसा स्थानिक शेतजमीनीमधून उत्खनन करण्यात येणार असणे, स्थानिकांना रोजगार मिळणार या आशेने गावकऱ्यांनी आपल्या शेतजमीनी या कंपनीला १९,००० प्रति एकरप्रमाणे विकल्या असणे, परंतु या शेतजमीनीवर मे.सेंट्रल कॉलरीज कंपनी मर्यादित, नागपूर यांनी कोणताही पॉवर प्लांट न उभारता सर्रासपणे अवैध कोळसा उत्खननाचे काम सुरु करून खाजगी बाजार पेठेत विकणे, या प्रकरणाची दखल शासनाने घेऊन सन २००४ मध्ये या कंपनीच्या बेलोरा, जेना येथील कोळसा उत्खननावर बंदी घालून कंपनीचे काम कायमचे बंद करणे, सदर कंपनीने ज्या शेतजमीनी स्थानिकांकडून खरेदी केल्या त्या सर्व शेतजमीनी शासनाच्या मदतीने कोर्टामार्फत अरविंदो रियालिटी अँड इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रा.लि. कंपनीने सन २०२२-२३ मध्ये खरेदी करून अरविंदो कोलमार्ईन्स ह्या कंपनीच्या माध्यमातून कोळसा उत्खननास सुरुवात करणे, याबाबत ज्या शेतकऱ्यांची शेतजमीन या प्रकल्पासाठी घेण्यात आली होती त्या शेतधारकांच्या मागण्यांबाबत अरविंदो कंपनीच्या व्यवस्थापनानेही आजतागायत कोणताही प्रतिसाद दिला नसणे, त्यामुळे शेतधारकांचे एकमेव उदरनिर्वाहाचे साधन असलेली शेतजमीन जाऊन २३ वर्षे झालेली असतानाही अद्यापही रोजगाराच्या प्रतिकेत असणे, जमीन जाणे तसेच रोजगारही नमिळणे या विवंचनेत हे जमिनधारक जीवनजगत असणे, याबाबत संबंधित शेतधारकांवर झालेल्या अन्यायाचे निवारण करण्याकरिता त्यांना शेतजमीनीचा वाढीव मोबदला देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (४) सर्वश्री. हरिभाऊ बागडे, शंकरराव गडाख, राम सातपुते, श्रीमती अश्विनी जगताप, अॅड.राहुल कुल, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे दुग्धव्यवसाय विकास मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यात शेतीपूरक व्यवसाय बहुतांश शेतकरी दूध व्यवसाय करीत असणे, सहकाराच्या ८५ दूध संघ व १५ खाजगी संघ दररोज १ कोटी १५ लक्ष लिटर संकलन करणे, सहकार संघाच्या माध्यमातून ४२ लक्ष लिटर व खाजगी संस्थे मार्फत १ कोटी ३ लक्ष लिटर दूध संकलन होणे, पाऊस व उष्णते मुळे पशु खाद्य महाग झाले असणे, लंपी आजारामुळे राज्यामध्ये गाई व म्हशी मृत पावल्यामुळे दूध उत्पन्नात घट होणे, दूध पावडर चे भाव घटल्याने भाव पडणे, तसेच दुग्धजन्य पदार्थांवर सेवा व वस्तु करामुळे व पॅकिंग आणि पुरवठ्यासाठी मनुष्यबळ लागणे, यामुळे खर्चात वाढ होणे, दूध उत्पादक संघ तोट्यात जाणे, कोरोना काळात रेस्टॉरंट, मिठाई दुकान बंद असतांना दूध दरात घट झाली असणे, त्या काळात दूध विक्री करणे कठीण झाले असणे, त्यामुळे शेतकर्यांनी त्याचे उत्पादन कमी करणे, बनावट भेसळयुक्त दूध विक्री होऊन आरोग्यावर घातक परिणाम व असाध्य आजार होणे, शासकीय धोरण व खाजगी कंपन्यांच्या स्पर्धेमुळे अनेक वर्षांपासून दुग्धव्यवसाय अस्थिर असणे, दूध उत्पादकांचा चारा, वैरण, सुग्रास, ढेप, औषधे, पशुवैद्यकीय कृत्रिमरेतण, याचा उत्पादन खर्च मिळालेल्या दूध दरा पेक्षा जास्त असणे, त्यामुळे दूध उत्पादन कमी होणे, दूध उत्पादकांना मदत करण्यासाठी शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (५) श्री.पृथ्वीराज चव्हाण, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"प्रस्तावित कराड-चिपळूण रेल्वेमार्गामुळे कोकणातील सागरी बंदरे उर्वरित जिल्ह्यांशी जोडली जाणार असणे, यामुळे कोकणातील औद्योगिक विकासाला चालना मिळणार असणे, कोकण व पश्चिम महाराष्ट्राला जोडणाऱ्या कराड-चिपळूण रेल्वे प्रकल्पाचे दिनांक १४ ऑगस्ट २०१६ रोजी भुमीपुजन होऊनही प्रकल्प प्रलंबित असणे, या कामाबाबत दिनांक २१ मार्च २०२३ रोजी चर्चा झालेल्या लक्षवेधी सूचनेला उत्तर देताना बंदरे व खनिकर्म मंत्री यांनी कराड-चिपळूण रेल्वेमार्गासाठी केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा तसेच महिन्याभरात बैठक घेण्यात येणार असल्याचे सभागृहास आश्वासित करणे, शासनाकडून केंद्र शासनाकडे या प्रकल्पाकरिता पाठपुरावा करण्यात आल्याबाबतची माहिती सांगण्यात न येणे, बंदरे व खनिकर्म मंत्री यांच्याकडून अद्याप कोणत्याही बैठकीचे नियोजन न करण्यात आल्यामुळे शासनाला सभागृहातील दिलेल्या आश्वासनाचा विसर पडला असणे, कोकण व पश्चिम महाराष्ट्राच्या विकासाला चालना देणाऱ्या या रेल्वे प्रकल्पाबाबत लोकप्रतिनिधींच्या प्रश्नांकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, सदर रेल्वे प्रकल्प तातडीने पूर्ण होण्याची

आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (६) **श्रीमती अश्विनी जगताप, श्री. जयंत पाटील, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"पिंपरी-चिंचवड महानगर पालिकेच्या पुनावळे हद्दीतील वनविभागाच्या २६ हेक्टर जागेवर सन २००८ मध्ये कचरा डेपोसाठी आरक्षण टाकण्यात येणे, गत पंधरा वर्षात या भागात विविध शैक्षणिक संस्था, मोठे गृह प्रकल्प, हिंजवडी आयटीपार्क असल्याने लाखो नागरिक, अभियंते नोकरीनिमित्त स्थायिक झालेले असणे, वन विभागाच्या ५७ एकर जागेत कचरा डेपो झाल्यास परिसरातील वृक्ष नष्ट होण्याचा धोका निर्माण होणे, सदर भाग डोंगराचा असल्याने पावसाळ्यात कचरा डेपोतील दुषित पाणी सखल भागात व पवना नदीच्या पात्रात येऊन पिण्याचे पाणी दुषित होऊन नागरिकांच्या आरोग्यावर परिणाम होण्याची शक्यता, पुनावळे येथील आरक्षित जागेच्या बदल्यात पालिकेच्या वतीने वन विभागाला चंद्रपूर येथे २२ हेक्टर खाजगी जमीन ९ कोटी रुपयांना खरेदी करून देण्याच्या मनपाच्या प्रस्तावास स्थगिती देण्याची आवश्यकता, औद्योगिकीकरणामुळे शुद्ध हवेची पातळी खालावलेली असताना वृक्ष तोड करून कचरा डेपो बनविण्याचा प्रस्ताव अनाकलनिय, अव्यवहारिक असणे, वन विभागाच्या २६ हेक्टर जागेवर विविध प्रकारचे दाट वृक्ष असून कचरा डेपो निर्माण केल्यास पर्यावरणाची हानी होण्याची शक्यता, पुणे विमानतळापासून पुनावळेचे अवकाशातील अंतर केवळ ११ किमी असून कायदानुसार किमान २० कि. मी. अंतर आवश्यक असतानाही महानगर पालिका कायद्यातील तरतुदींचे पालन न करता कचरा डेपोचा घाट घालण्यात येणे, पुनावळे येथील वन विभागाच्या जागेवर कचरा डेपोसाठी राखीव असलेल्या जागेच्या हस्तांतरणाच्या प्रक्रियेस तातडीने स्थगिती देण्याची आवश्यकता, उद्योगनगरीतील नागरिक, पर्यावरण संरक्षक संस्था यांच्यामध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (७) **डॉ.भारती लव्हेकर, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"वर्सोवा, मुंबई येथील जेव्हीएलआर मार्गावरील बाळासाहेब ठाकरे उड्डाणपूल हा एसव्ही रोड ते इन्फिनिटी मॉल लिंक रोड पर्यंतचा विस्तारित पूल व रस्ता गत अनेक वर्षांपासून प्रलंबित असणे, त्यामुळे वर्सोवा विभागात मोठ्या प्रमाणावर वाहतुकीचा प्रश्न निर्माण होणे, सदर वाहतुकीचा प्रश्न संपुष्टात आणण्यासाठी बाळासाहेब ठाकरे पूल लिंक रोड पर्यंत विस्तारित करणे अत्यंत आवश्यक असून सध्या याच मार्गावरून मेट्रोचे कामदेखील सुरु असणे, पूल निर्मितीकरिता मुंबई महानगर पालिकेतर्फे एमएमआरडीए ला ३८४.५० कोटी रुपये (एकूण ७६८.८५ कोटी रुपयांपैकी ५० टक्के निधी) देखील वर्ग करण्यात येणे, परंतु इन्फिनिटी मॉल ते

पश्चिम द्रुतगती महार्गाकडील भाग अद्यापपर्यंत अपूर्ण असल्याचे माहे डिसेंबर, २०२३ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास येणे, सदर कामासाठी आवश्यक जमिन अधिग्रहण प्रक्रिया अद्याप पूर्ण करण्यात आलेली नसून सदर जागेवरील झोपड्यांची अतिक्रमणे देखील हटविण्यात न येणे, तसेच सदर प्रकल्पासाठी सल्लागाराची नेमणूकही केलेली नसणे, सदर विलंबामुळे प्रकल्पाच्या खर्चात वाढ होण्याची शक्यता निर्माण होणे, याप्रकरणी वर्सोवा येथील इन्फिनिटी मॉल ते पश्चिम द्रुतगती महामार्गाकडील भागाचे काम लवकरात लवकर पूर्ण करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(८) प्रा.वर्षा गायकवाड, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील बेस्ट उपक्रमात सध्या सहा हजारांपेक्षा अधिक कंत्राटी कर्मचारी असून यात अनेक महिला वाहकांचाही समावेश असणे, माहे ऑक्टोबर, २०२३ मध्ये धारावी आगारातील कंत्राटी महिला वाहकांसाठी असलेल्या विश्रांती कक्षाचे छत कोसळल्याची घडलेली घटना, बेस्ट उपक्रमात कार्यरत असलेल्या कंत्राटी महिला कर्मचाऱ्यांच्या विविध समस्यांना सामोरे जावे लागत असणे, असून सदर कंत्राटी वाहक महिलांना अत्यंत तुटपुंजे वेतन मिळणे, कंत्राटी वाहक महिलांना बेस्ट उपक्रमाच्या बसगाड्यांमधून कर्तव्य बजावत असतानाही तिकीट काढावं लागत असणे, बेस्टच्या आगारांमध्ये या कंत्राटी वाहक महिलांसाठी असलेल्या स्वच्छतागृहांची अवस्था अत्यंत बिकट असणे, कर्तव्य बजावताना असताना बस शेवटच्या थांब्यावर पोहोचल्यानंतर तिथे असलेल्या चौकीच्या ठिकाणी महिलांसाठी स्वच्छतागृह नसणे, महिला वाहकांना पुरुषांसाठीच्या स्वच्छतागृहांमध्येच जावे लागत असणे, बहुतांश महिला वाहकांना मूत्राशयाचे विकार होत असल्याचेही निदर्शनास येणे, त्यामुळे महिला वाहकांमध्ये पसरलेली तीव्र असंतोषाची भावना, बेस्टमध्ये कमतरता असलेल्या कामगारांची भरती करावी आणि कंत्राटी सेवेत असलेल्या महिला वाहकांना कायमस्वरूपी सेवेत सामावून घेण्याची तसेच सदर महिला वाहकांना सर्व प्रकारच्या सोयीसुविधा उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(९) श्री.नितेश राणे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"दिनांक २३ ऑक्टोबर २०२३ रोजी सकाळी साडेसहा वाजण्याच्या सुमारास कराड (जि.सातारा) येथील मुजावर कॉलनीतील शांतीनगरमधील मुबारक मुल्ला यांच्या घरात संशयास्पदरित्या भीषण स्फोट होऊन त्यांच्या घरातील पाच जणांसह शेजारील हिंदु कुटुंबांतील १० ते १२ व्यक्तीही गंभीररित्या जखमी होणे, तसेच घराच्या पडझडीसह अन्य मालमत्तेचे व सहा दुचाकीचे नुकसान होणे, पोलीसांनी

घटनास्थळाची पहाणी केली असता त्यांचे घरात असलेले तिन्हीही गॅस सिलेंडर व शेगडी सुरक्षित व सुस्थितीत असल्याचे त्याचप्रमाणे सदरहू गॅस सिलेंडर शेगडी मध्ये गळती नसल्याचे व दुर्घटनाग्रस्त सिलेंडर मिळालेले नसणे, शरीफ मुल्ला नामक व्यक्तित्वाच्या घरात घातक रसायने, विघातक साधनसामग्री मोठ्या प्रमाणात सापडणे, अनधिकृतपणे रसायनासोबत काही विध्वंसक कारवाया करीत असल्यालाही समोर येणे, मात्र संबंधित व्यक्ती आणि पोलीस हा स्फोट गॅस सिलेंडरचाच असल्याचे सांगून जाणीवपूर्वक दिशाभूल करत असल्याने येथील रहिवाशांनी, लोकप्रतिनिधींनी या संशयास्पद स्फोटाची केंद्रीय तपास यंत्रणांच्या माध्यमाद्वारे तपास करण्यात यावा अशी मागणी केलेली असणे, या स्फोटासंदर्भात येथील रहिवाशांनी गंभीर आरोप व संशय व्यक्त केलेला असल्याने विनाविलंब रहिवाशांच्या मागणीप्रमाणे या संशयास्पद स्फोटाची केंद्रीय तपास यंत्रणेमार्फत तपासून सर्व संबंधित गुन्हेगार व त्यांना पाठीशी घालणाऱ्या पोलीसांविरोधात कठोर कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१०) श्री.राम सातपुते, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"बालकल्याण समितीने, रमामाई मुक्ती मिशन केडगाव, (ता.दौंड, पुणे) येथे अनुसूचित जातीच्या "खाटिक" समाजातील दोन अल्पवयीन हिंदू मुलींना दौंड, येथे परदेशी निधीद्वारे समर्थित पंडिता रमाबाई मुक्ती मिशन या ख्रिश्चन संस्थेत सामील होण्यास सक्ती केल्याची अत्यंत गंभीर बाब निदर्शनास येणे, संबंधित मुलींच्या आईचा कोविड मुळे मृत्यू झाल्यामुळे मुलींच्या मावशीने सदर मुलींना रमाबाई मुक्ती मिशनमध्ये सामील होण्यासाठी संध्या वासवे नामक महिलेच्या प्रभावाखाली भाग पाडणे, धर्मांतर करण्यासाठी मुलींच्या पालकांना मोठे आर्थिक आमिष दाखविणे, मुलींना मिशनच्या वसतिगृहात गैरवर्तनाला सामोरे जावे लागत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, त्यांच्यावर शारीरिक, मानसिक अत्याचार केले जात असल्याची बाब निदर्शनास येणे, परदेशी नागरीक आल्यावर फाटलेले कपडे आणि वेडेवाकडे केस कापून त्यांचा सोबत फोटो काढण्यास भाग पाडणे, विद्यार्थिनींना हिंदू देवतांची पूजा करू न देणे, याबाबत भारतीय मानवाधिकार परिषदेने अभ्यास करून तयार केलेला अहवाल पोलिसांना सुपूर्द करणे, पुणे शिवाजीनगर पो.स्टेशन मध्ये दिनांक ८ डिसेंबर रोजी गुन्हा दाखल करण्यात येणे, त्यानंतर सदर संस्थेवर प्रशासक बसविण्याबाबत अनेक सामाजिक संघटना, लोकप्रतिनिधी यांनी शासनाला पत्रव्यवहार करणे, परंतु सदर गंभीर बाबीकडे अद्याप पर्यंत गांभीर्याने न पाहिल्यामुळे पालकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(११) श्री.समीर कुणावार, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"सन १९९६-९७ या कालावधीत वर्धा जिल्ह्यातील समुद्रपूर, सेलू तसेच सिंदी (रेल्वे), कळमना, मारडा, दिग्रज, भोसा, उमराव व इतर गावातील सुमारे ११८५ शेतकऱ्यांच्या तसेच नागपूर जिल्ह्यातील सुमारे १८२६ शेतकऱ्यांच्या याप्रमाणे एकूण ३०११ शेतकऱ्यांच्या शेतजमिनी या "निम्म वना प्रकल्पांतर्गत" अधिग्रहीत झालेल्या असणे, शेतजमीन अधिग्रहीत करताना मोहगाव येथील काही शेतकऱ्यांना प्रति एकर ६० ते ६५ लाख रुपये व इतर गावातील शेतकऱ्यांना प्रती एकर फक्त ३० ते ३५ हजार रुपये अशा तफावतीने वितरीत करण्यात येणे, उर्वरित २० टक्के रक्कम व भू-भाडे पट्टी व्याजासह नंतर देण्याचे आश्वासन तत्कालिन नागपूर पाटबंधारे विभाग (दक्षिण), अजनी, नागपूर या विभागातील अधिकाऱ्यांनी दिले असणे, परंतु २७ वर्षे उलटूनही अद्यापि सदर गावातील शेतकऱ्यांना भू-भाडे पट्टी व्याजासह मिळाली नसणे, सन २०१८ मध्ये शेतकऱ्यांनी भू-भाडे पट्टीची रक्कम मिळण्याबाबत संबंधित विभागाकडे अर्ज करून देखील अद्यापपर्यंत भू-भाडे पट्टीची रक्कम देण्यात आलेली नसणे, परिणामी सर्व शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेला तीव्र संताप, आजच्या बाजारमूल्यानुसार भू-भाडे पट्टी व्याजासह मिळण्याकरिता स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी, शेतकरी/ शेतकरी संघटनांनी वारंवार संबंधित विभागाकडे निवेदने देवूनही शासनाकडून अद्याप कोणतीही कार्यवाही न होणे, त्यामुळे निम्म वना प्रकल्पांतर्गत शेतकऱ्यांच्या अधिग्रहीत झालेल्या जमिनीचे उर्वरित २० टक्के रक्कम व भूभाडेपट्टी प्रचलित बाजारमूल्यानुसार देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१२) श्री.राजेश पाडवी, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नंदुरबार जिल्ह्यातील सिंचनाचा विकास विहित कालावधीत न झाल्याने तेथील जनतेला सतत दुष्काळी परिस्थितीचा सामना करावा लागत असणे, जिल्ह्यातून प्रमुख तापी नदी वाहत असणे, मात्र इतर जिल्ह्यांप्रमाणे नंदुरबार जिल्ह्यात शासकीय सिंचन योजना नगण्य असणे, सन २००७-२००८ साली तापी नदीवरील सारंखेडा सुलवाडा प्रकाशा येथे बॅरेज उभारले असणे, पूर्ण क्षमतेने पाणीसाठा होत असणे, मात्र बंद पडलेल्या उपसा सिंचन कार्यान्वित नसणे, परिणामी नंदुरबार जिल्ह्यातील अत्यंत सुपीक परंतु पाण्यावाचून वंचित राहिलेल्या उर्वरित क्षेत्राचा पूर्णपणे विकास झाला नसणे, तसेच शहादा तालुक्यातील गोमाई मध्यम प्रकल्प तत्कालीन शासनाच्या कुचकामी धोरणामुळे रद्द झालेला असणे, गोमाई नदीवर बॅरेज बांधण्यासाठी शासनाकडे मागणी होत असणे, बॅरेज प्रकल्पामुळे तालुक्यातील १४ गावातील ८० टक्के आदिवासी शेतकऱ्यांच्या शेतजमिनी सिंचित होणे, परिणामी प्रलंबित सिंचन प्रकल्पामुळे परिसरातील शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, प्रकल्पास शासनाने

तांत्रिक मंजूरी देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१३) श्री.मंगेश कुडाळकर, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"महाराष्ट्र जमीन महसूल नियम २०१९ मध्ये भोगवटादार वर्ग २ आणि भाडेपट्ट्याने प्रदान केलेल्या जमिनींना भोगवटादार वर्ग १ मध्ये रूपांतरित करण्याकरीता दिनांक ८ मार्च, २०१९ रोजी अधिसूचना काढण्यात येणे, सदर भोगवटादार वर्ग रूपांतरित करण्याकरिता अधिसूचनेमध्ये २ वर्षांचा कालावधी देणे, सदर अधिसूचनेत रूपांतरित करण्याकरिता वर्गवारीनुसार बाजार मूल्याच्या १० ते १५ टक्के रक्कम आकारणे, या दोन वर्षांच्या कालावधीमध्ये गृहनिर्माण संस्थांकडून हस्तांतरण करीता अर्ज सादर न होणे, दिनांक ८ मार्च, २०२२ रोजी सदर अधिसूचनेचा कालावधी संपुष्टात येणे, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२३ रोजीच्या राज्य मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत दिनांक ७ मार्च, २०२४ पर्यंत मुदतवाढ मिळणे, हस्तांतरण प्रक्रियेकरिता सदस्य हस्तांतर होणे आवश्यक असणे, सदस्य हस्तांतरणाचा कालावधी अधिक असणे, जिल्हाधिकारी कार्यालाकडून सामान्य रहिवाशांना याप्रकरणी नाहक वेळ काढूपणा केल्याचे दिसून येणे, यामुळे फ्री होल्ड प्रक्रिया देखील मंद गतीने चालणे, जीर्ण झालेल्या इमारतीच्या गृहनिर्माण संस्थांना १० ते १५% ऐवजी २.५% बाजार मूल्याचे शुल्क आकारण्यात यावे अशी नागरिकांची वारंवार मागणी होणे, पावसाळी अधिवेशनात मा.अध्यक्ष महोदय यांच्यासमवेत बैठक होऊनसुद्धा अद्याप याप्रकरणी निर्णय न होणे, धोरणात त्रुटी असल्याकारणाने पुनर्विकास होत नसल्याने जीर्ण असलेल्या इमारतींमध्ये जेष्ठ नागरिकांना राहावे लागणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१४) अॅड.आशिष जयस्वाल, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नागपूर जिल्ह्यातील देवलापार येथे अप्पर तहसील कार्यालय कार्यान्वित असून ७२ गावांचा समावेश असणे, शासनाने राज्यातील तालुक्यांच्या विभाजनाच्या अनुषंगाने नव्याने निकष ठरविण्यासाठी तालुका पुनर्रचना समिती स्थापन करणे, तालुका पुनर्रचना समितीला शासनाने वारंवार मुदतवाढ देणे, मात्र तालुका पुनर्रचना समितीने अद्याप निकष न ठरविणे, परिणामी देवलापार तालुका निर्मितीचा प्रस्ताव शासनाकडे प्रलंबित असताना विधानसभेचा ४ वर्षांचा कालावधी पूर्ण होऊनही याबाबत निर्णय न होणे, याबाबत वारंवार अनेक मागण्या करूनही त्या प्रलंबित असणे, वेगवेगळ्या समितींचा अहवाल येणार असल्याने त्यानुसार कार्यवाही करण्याचे आश्वासन देण्यात येणे, या गंभीर प्रश्नाकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, दुर्गम आदिवासी तालुक्यातील नागरिकांची वेगवेगळ्या कामांसाठी होणारी

भटकंती व निर्माण होणारा त्रास, देवलापार येथे अप्पर तहसीलदार हे पद मंजूर करूनही नियमित तहसीलदार व इतर अधिकारी उपलब्ध नसणे, त्यामुळे आदिवासी नागरिकांमध्ये नैराश्याची भावना निर्माण होणे, याबाबत शासनाने स्पष्ट भूमिका जाहीर करण्याची आवश्यकता, त्यास होणारा विलंब, देवलापार तालुका निर्मितीबाबत नागरिकांकडून स्थानिक लोकप्रतिनिधीकडे वारंवार होणारी विचारणा, त्यामुळे देवलापार तालुका निर्मितीच्या प्रस्तावास मंजूरी देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१५) डॉ.राजेंद्र शिंगणे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"साखरखेडा (जि. बुलढाणा) या गावाच्या ठिकाणी मोठी बाजारपेठ असून मध्यवर्ती ठिकाण असणे, शेतमाल व दैनंदिन जीवनात लागणाऱ्या सर्व वस्तु खरेदी करण्यासाठी २६ खेड्यांतील ग्रामस्थ याठिकाणी येत असणे, सदर गाव प्रमुख रस्त्यांना जोडण्यात आलेले असल्यामुळे याठिकाणी सर्वच सोयीसुविधा उपलब्ध असणे, सदर गाव तालुक्याचे ठिकाण म्हणून घोषित करण्याची मागणी तेथील नागरिकांनी व लोकप्रतिनिधींनी वारंवार शासनाकडे करूनसुद्धा त्याकडे शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, त्यामुळे स्थानिक नागरिकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, साखरखेडा हे गाव तालुक्याचे ठिकाण म्हणून घोषित करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१६) श्री.महेंद्र थोरवे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उद्योग मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"रिलायन्स गॅस कंपनीने रायगड जिल्ह्यातील पेण तालुक्यातील नागोठाणेपासून कर्जत, खोपोली, खालापूर या तालुक्यातून गुजरात राज्यातील दहेज पर्यंत गॅस पाईपलाईन टाकण्यासाठी जमीनी उपलब्ध करून दिलेल्या प्रकल्पबाधित शेकडो शेतकऱ्यांना जमीन व पिकाची नुकसान भरपाई अद्यापपर्यंत दिली नसल्याची बाब दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०२० रोजी निदर्शनास येणे, सन १९६२ च्या कायद्याप्रमाणे शेतजमीनी पुर्ववत करून देण्याची आवश्यकता असतांनाही संबंधित कंपनीकडून अद्यापपर्यंत शेतजमीन पुर्ववत करून देण्यात आलेली नसणे, तसेच रिलायन्स गॅस कंपनीच्या अधिकाऱ्यांनी अतिरिक्त रक्कम देतांना रेडिरेकनर सोडून धनाकर्षाप्रमाणे रक्कम देणे, सदरहू रिलायन्स गॅस कंपनीने जमीन व पिकाची नुकसान भरपाई देतांना कांही शेतकऱ्यांना ८० हजार रुपये प्रती गुंठा तर कांही शेतकऱ्यांना ५ ते ८ लाख रुपये प्रती गुंठा भाव देण्यात येणे, सदर कंपनीने नुकसान भरपाई देतांना भेदभाव करून चुकीचा भाव दिल्यामुळे या विरोधात शेतकऱ्यांनी तीव्र आंदोलन करून निषेध व्यक्त करणे, सदर प्रकरणी बैठक घेऊन निर्णय घेण्याचे शासनाने आश्वासन देऊनही अद्याप यावर कोणतीही कार्यवाही करण्यात न आल्याने सदरहू प्रकल्पबाधित

शेतकऱ्यांवर झालेला अन्याय, यामुळे प्रकल्पबाधित शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१७) श्री.कुणाल पाटील, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे कृषी मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"धुळे जिल्ह्यात पुरेसा पाऊस झाला नसल्याने शेतकऱ्यांच्या पिकांचे प्रचंड नुकसान झालेले असणे, ज्या मंडळामध्ये ३१ दिवसांपेक्षा जास्त पावसाचा खंड होता त्या मंडळातील शेतकऱ्यांना पिक विम्याची अग्रीम रक्कम देण्याची मागणी झालेली असणे, जिल्ह्यातील २ लाख ४६ हजार ८४७ शेतकऱ्यांनी खरीप हंगामात २ लाख ५३ हजार ८२३ हेक्टर क्षेत्राचा पिक विमा काढलेला असणे, त्यात धुळे तालुक्यातील ६७ हजार ५८१ हेक्टर क्षेत्रातील ८० हजार ५८६ शेतकऱ्यांचा समावेश असणे, राज्य सरकारने पीक विमा कंपन्यांना २४ जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना अग्रीम रक्कम देण्याचे आदेश दिले असतानाही विमा कंपनी टाळाटाळ करीत असणे, कृषि विभागाने ६५ टक्के नुकसान झाले असल्याचा अहवाल दिलेला असून आयुक्तांनी ते मान्य केलेले असतानाही विमा कंपनी फक्त ५३ टक्के नुकसान झाल्याचे दाखवीत असणे, त्यामुळे हजारो शेतकऱ्यांना अग्रीमच्या लाभापासून वंचित राहणार असल्याचे दिसून येणे, विमा कंपन्या शेतकऱ्यांची फसवणूक करीत असणे, त्यामुळे शासनाने या सर्व विमा कंपन्यांचा ताळेबंद तपासावा, विशेष तपास पथक नेमून विमा कंपन्या शेतकऱ्यांची फसवणूक करत असल्याप्रकरणी शोध घेण्याची आवश्यकता, शासनाचे याकडे दुर्लक्ष होत असल्याने विमाधारक शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१८) डॉ.किरण लहामटे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"अकोले (जि.अहमदनगर) मतदार संघातील सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषद, प्रधानमंत्री व मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजना मधील घेतलेल्या कामात ठेकेदाराकडून होत असलेली दिरंगाई, साईट पट्टी शिवाय काम, देखभाल दुरुस्ती यामध्ये होत असलेली टाळाटाळ, अपूर्ण कामाची पूर्ण देयके काढण्यात येणे, खडे न बुजवता देयके घेण्यात येणे, मंजूर रस्ते पूर्ण न करणे, परिणामी सर्वसामान्य नागरिकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याकडे शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, याप्रकरणी संबंधित अधिकारी व ठेकेदारांवर तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता व उपाययोजना."

(१९) सर्वश्री.अमिन पटेल, बाळासाहेब थोरात, अस्लम शेख, झीशान सिद्दिकी, प्रा.वर्षा गायकवाड, श्री.नानाभाऊ पटोले, श्रीमती सुलभा खोडके, श्रीमती प्रतिभा धानोरकर, श्री.संग्राम थोपटे, वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे गृहनिर्माण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई मधील डोंगरी विभागात इमारत क्र. ६ -६ए , नवरोजी हिल रोड क्र. १, २४ डी नवरोजी हिल रोड क्रमांक ४ ही जुनी व जीर्ण इमारत असणे, या इमारतीची दुरुस्ती गत काही वर्षांपासून झालेली नसणे, या इमारतीमध्ये राहणाऱ्या सदनिकाधारकांना अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागत असणे, सदनिकाधारकांकडून या इमारतीची दुरुस्ती करण्याची वारंवार होत असलेली मागणी, इमारत दुरुस्तीसाठी म्हाडाकडे निधी उपलब्ध नसणे, सदनिकाधारकांनी याबाबत चौकशी केली असता कंत्राटदाराने म्हाडाकडे दुरुस्ती केल्याचे दाखवून पैसे घेतल्याचे सदनिकाधारकांच्या निदर्शनास येणे, याबाबत कंत्राटदाराकडे संपर्क साधण्याचा प्रयत्न केला असता त्याच्याकडून कोणतेही सहकार्य न मिळणे, असाच प्रकार इमामवाडा रोड येथील यास्मिन मंझील या इमारतीच्या बाबतीत घडणे, कंत्राटदाराकडून म्हाडाची फसवणूक करण्यात येणे, परिणामी या इमारतीमधील सदनिकाधारकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

पाच : शासकीय विधेयके :

- (अ) सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३६ – महाराष्ट्र लोक आयुक्त विधेयक, २०२२ यांस संयुक्त समितीच्या अहवालानुसार विधानपरिषदेने दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजी संमत केल्याप्रमाणे सहमती देणे.
- (ब) पुरःस्थापनार्थ,
- (१) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५८ – महाराष्ट्र मराठी भाषा विद्यापीठ विधेयक, २०२३
- (२) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५९ – महाराष्ट्र राज्य कला शिक्षण मंडळ विधेयक, २०२३
- (३) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ६० – महाराष्ट्र विद्युत शुल्क (सुधारणा) विधेयक, २०२३
- (क) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-
- (१) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५३ – महाराष्ट्र आंतरराष्ट्रीय क्रीडा विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२३
- (क) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, सुभाष धोटे, विकास ठाकरे, सुनील केदार, अमीन पटेल, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-
- "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५३ – महाराष्ट्र आंतरराष्ट्रीय क्रीडा विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन

दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.मोहनराव हंबर्डे वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५३ — महाराष्ट्र आंतरराष्ट्रीय क्रीडा विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.रविंद्र वायकर, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५३ — महाराष्ट्र आंतरराष्ट्रीय क्रीडा विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५४ — महाराष्ट्र खाजगी विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) विधेयक, २०२३

(क) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. अस्लम शेख, सुभाष धोटे, विकास ठाकरे, सुनील केदार, अमीन पटेल, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५४ — महाराष्ट्र खाजगी विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.मोहनराव हंबर्डे वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५४ — महाराष्ट्र खाजगी विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.रविंद्र वायकर, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५४ — महाराष्ट्र खाजगी विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (३) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५६ — जी.एच. रायसोनी आंतरराष्ट्रीय कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, पुणे, विधेयक, २०२३

- (क) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, सुभाष धोटे, विकास ठाकरे, सुनील केदार, अमीन पटेल, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५६ — जी.एच. रायसोनी आंतरराष्ट्रीय कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, पुणे, विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. मोहनराव हंबर्डे वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५६ — जी.एच. रायसोनी आंतरराष्ट्रीय कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, पुणे, विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. रविंद्र वायकर, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक ५६ — जी.एच. रायसोनी आंतरराष्ट्रीय कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, पुणे, विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतित्वृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(४) सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५७ — जी.एच. रायसोनी कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, नागपूर, विधेयक, २०२३

(क) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. अस्लम शेख, सुभाष धोटे, विकास ठाकरे, सुनील केदार, अमीन पटेल, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५७ — जी.एच. रायसोनी कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, नागपूर, विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. मोहनराव हंबर्डे वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५७ — जी.एच. रायसोनी कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, नागपूर, विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. रविंद्र वायकर वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५७ — जी.एच. रायसोनी कौशल्य तंत्र विद्यापीठ, नागपूर, विधेयक, २०२३ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या २५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

सहा : म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :-

(शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री. विजय वडेटीवार, बाळासाहेब थोरात, अजय चौधरी, अशोकराव चव्हाण, जयंत पाटील, पृथ्वीराज चव्हाण, नाना पटोले, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, सर्वश्री. सुरेश वरपुडकर, अमीन पटेल, सुनिल प्रभू, अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे), कु. प्रणिती शिंदे, सर्वश्री. रविंद्र वायकर, भास्कर जाधव, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री. अमित देशमुख, पी.एन. (सडोलीकर) पाटील, शिरीषकुमार नाईक, डॉ.विश्वजीत कदम, सर्वश्री. राजेश एकडे, संजय जगताप, बळवंत वानखडे, विक्रमसिंह सावंत, राजू पारवे, राजू आवळे, रोहित पवार, मोहनराव हंबर्डे, बाळासाहेब पाटील, राजेश टोपे, कुणाल

पाटील, सुनिल राऊत, धीरज देशमुख, सुभाष धोटे, रणजित कांबळे, शिरीष चौधरी, राजन साळवी, शंकरराव गडाख, ऋतुराज पाटील, श्रीमती प्रतिभा धानोरकर, डॉ.नितीन राऊत, सर्वश्री. सहसराम कोरोटे, वैभव नाईक, सुनिल भुसारा, संदिप क्षीरसागर, कैलास गौरंट्याल, मानसिंग नाईक, श्रीमती सुमन पाटील, अॅड.अशोक पवार, सर्वश्री. हिरामण खोसकर, प्राजक्त तनपुरे, अस्लम शेख, झिज्ञान सिध्दीकी, प्रा.वर्षा गायकवाड, सर्वश्री. सुनिल केदार, जितेश अंतापूरकर, माधवराव जवळगावकर-पाटील, लहु कानडे, संग्राम थोपटे, रविंद्र धंगेकर, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यातील वाढती महागाई, बेरोजगारी, गुन्हेगारी व सामाजिक सलोखा राखण्यात सरकारला आलेले अपयश, पेट्रोल, डिझेल, गॅस, वीज, प्रवास, किराणा, शाळा फी, वैद्यकीय खर्च यात मोठ्या प्रमाणावर दरवाढ झालेली असल्यामुळे गोरगरीब, सर्वसामान्यांना जगणे कठीण झाले असणे, महागाई रोखण्यासाठी शासनाकडून कोणतीही ठोस उपाययोजना केली जात नसणे, राज्यात उद्योगवाढीसाठी चालना देण्यास शासनाकडून पावले उचलली जात नसल्यामुळे राज्यात गुंतवणूक होत नसणे, राज्यातील उद्योग बाहेरील राज्यात स्थलांतरित होणे, परिणामी बेरोजगारी वाढणे, राज्यात विशेषतः विदर्भ, मराठवाड्यात रोजगार आणण्यात सकारात्मक पावले शासनाकडून उचलली जात नसणे, विदर्भासाठी मिहान प्रकल्प महत्वाचा असताना नव्याने उद्योगच न आल्याने मिहानचा उद्देश सफल होत नसणे, कंत्राटी पध्दतीने नोकरभरतीचा निर्णय झाल्याने तसेच एमपीएससीमध्ये मनुष्यबळाची कमतरता असल्यामुळे शासकीय भरती ठप्प झाली असणे, परिणामी बेरोजगारी वाढल्याने युवा पिढीत नैराश्याची भावना निर्माण झाली असणे, तसेच, वैधानिक विकास मंडळांना मुदतवाढ देण्याचा निर्णय राज्याने घेतला असला तरी केंद्र शासनाकडे अनेक महिन्यांपासून प्रलंबित असणे, परिणामी विदर्भ, मराठवाडा व उर्वरित महाराष्ट्रातील अनुशेष निर्मुलनाचे काम थांबलेले असणे, विदर्भ आणि मराठवाड्यासाठी गत दीड वर्षात सरकारने केलेल्या घोषणांची अंमलबजावणी झालेली नसणे, या भागातील रस्त्यांची अत्यंत दयनीय अवस्था झाली असणे, राज्यात, विशेषतः विदर्भ, मराठवाड्यात शेतकरी आत्महत्यांची वाढलेली संख्या, कापूस, संत्रा, सोयाबीन उत्पादक सरकारच्या चुकीच्या धोरणामुळे अडचणीत आले असणे, धानाला १००० रुपये बोनस देण्याची आवश्यकता, वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यात झालेली वाढ व शेतीचे झालेले नुकसान, अत्यल्प मिळत असलेली मदत, राज्यातील आरोग्य व्यवस्थेचा बोजवारा उडालेला असणे, औषध व उपकरण खरेदी, पुरवठा, रुग्णालयातील मनुष्यबळ वाढविणे, यातील शासनाच्या निष्क्रियतेमुळे गोरगरीबांना रुग्णसेवा न मिळणे, ठाणे, नांदेड आणि राज्यातील इतर भागात शासकीय रुग्णालयात रुग्णमृत्यूचे व बालमृत्यूचे वाढलेले प्रमाण, राज्यात प्रत्येक जिल्ह्यात वैद्यकीय महाविद्यालये स्थापन करण्याच्या निर्णयाची अंमलबजावणी झालेली नसणे, वैद्यकीय शिक्षण व रुग्णालयातील गैरप्रकार थांबविण्याची आवश्यकता, एमएमआरडीएचे, विशेषतः मुंबई व मुंबई उपनगरातील अनेक विकास प्रकल्प रखडलेले असणे, धारावी पुनर्विकासात शासनाने विकासकर्धार्जिणी भूमिका घेतलेली असणे, धारावी प्रकल्पाच्या नावावर होणारा टी.डी.आर.

महाघोटाळा व दडपशाही, लोकप्रतिनिधी नसताना मुंबई महानगरपालिका प्रशासनाकडून अनेक धोरणात्मक निर्णय घेतले जात असून मुंबईकरांच्या पैशाची उधळपट्टी सुरु असणे, मुंबई महापालिका अग्निशमन दलातील अनेक गैरप्रकार उघडकीस येणे, पीएमजीपी योजनेतून जुन्या मोडकळीस आलेल्या इमारतींची दुरुस्ती करण्याची आवश्यकता, मुंबई व राज्यात हवेच्या प्रदूषणाने सर्वोच्च पातळी गाठली असणे, मुंबईतील खुल्या जागा खाजगी संस्थांना देण्याच्या धोरणाचा पुनर्विचार करण्याची गरज, मुंबईतील झोपडपट्ट्यांना स्लम घोषित न केल्यामुळे पुनर्विकासात निर्माण झालेला अडथळा, नागरी सुविधा न मिळणे, कोळीवाडा व गावठाण विकासाबाबतच्या धोरणात आवश्यक बदल करण्याची आवश्यकता, पनवेल तालुक्यातील रहिवाश्यांनी नैना प्रकल्प रद्द करण्याच्या मागणीसाठी सुरु केलेले आमरण उपोषण, ठाणे महानगर पालिका क्षेत्रात ५०० पेक्षा जास्त अनधिकृत इमारतींची बांधकामे झाली असून अजूनही सुरु असणे, महानगर पालिकेचे त्यावर कोणतेही नियंत्रण नसणे, महानगर पालिकेने विकासकांना अतिरिक्त टीडीआर बहाल करणे, वाढत्या शहरीकरणामुळे वाहतुकीच्या समस्येसह विविध भागात पिण्याच्या पाण्याची निर्माण झालेली टंचाई, तसेच ठाणे महानगर पालिकेत मोठ्या प्रमाणात सुरु असलेला भ्रष्टाचार, ठाणे (पूर्व) कोपरी भागातील अनेक जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारतींना विकास आराखड्यामध्ये रस्ता नसल्यामुळे त्यांच्या पुनर्विकासामध्ये निर्माण होत असलेल्या अडचणी, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व याबाबत शासनाची भूमिका."

सात : अल्पकालीन चर्चा (म.वि.स. नियम १०१ अन्वये) :-

(शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.स. नियम १०१ अन्वये अल्पकालीन चर्चेची सूचना)

(१) सर्वश्री. विजय वडेटीवार, बाळासाहेब थोरात, सुनिल केदार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीवर चर्चा उपस्थित करतील :- (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यातील शेतकऱ्यांवर यावर्षी एकामागून एक संकटे येणे, सुरुवातीला अतिवृष्टी, नंतर दुष्काळ आणि गारपिटीसह आलेल्या अवकाळी पावसाने शेतकरी पूर्णतः उद्ध्वस्त होणे, ७५% पेक्षा अधिक भागात भीषण दुष्काळी परिस्थिती असताना दुष्काळ जाहीर करण्यात शासनाकडून अक्षम्य विलंब होणे, आतापर्यंत १०२१ महसूली मंडळामध्ये दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती घोषित केली तरी अद्याप अनेक दुष्काळी तालुक्यांचा समावेश झालेला नसणे, विमा कंपन्यांच्या दबावापोटी व त्यांना आर्थिक लाभ करून दिल्याची भावना शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण होणे, जाहिराती, "शासन आपल्या दारी" सारखे कार्यक्रम, ठेकेदारांची गौणखनिज रॉयल्टी माफी, बियरवरील उत्पादन शुल्क माफी यासाठी तत्परतेने निर्णय घेणारे सरकार सरसकट दुष्काळ जाहीर करण्यात हात आखडता घेत असणे, अतिवृष्टी व दुष्काळाच्या प्रस्तावांबाबत केंद्राची कोणतीही हालचाल दिसत नसल्यामुळे केंद्राकडून शेतकऱ्यांना भरीव मदत मिळण्याची आशा नसणे, त्यामुळे कितीही आर्थिक भार पडला व कर्ज झाले तरी शेतकऱ्यांना मदतीचा

हात देण्यासाठी राज्य शासनाने सरसकट दुष्काळ जाहीर करून राज्याच्या तिजोरीतून मदत करण्याची होत असलेली मागणी, तथापि, शासनाची इच्छाशक्ती नसणे, दुष्काळी उपाययोजना, शेतकऱ्यांना तातडीची मदत, तसेच नैसर्गिक आपत्तीबरोबरच केंद्र व राज्य सरकारने अनेक समस्या शेतकऱ्यांसमोर उभ्या केल्या असणे, दीड वर्षात सर्वाधिक शेतकऱ्यांवर आत्महत्या करण्याची वेळ येणे, शेतकरी कर्जाच्या बोजाखाली असून उत्पन्नच नसल्यामुळे चालू हंगामापर्यंतच्या संपूर्ण कर्जाची माफी करून शेतकऱ्यांचा सात-बारा कोरा करण्याची नितांत आवश्यकता, नोव्हेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात गारपिटीसह पडलेल्या अवकाळी पावसामुळे २२ जिल्ह्यांतील सुमारे साडेचार लाख हेक्टर पेक्षा अधिक पिकांचे नुकसान होणे, अद्यापही या पंचनाम्यांचे काम पूर्ण झालेले नसणे, अवकाळी पावसामुळे मागील हंगामात काढून ठेवलेल्या पिकांचीही नासधूस झाली असून पंचनाम्यात याचाही समावेश करण्याची आवश्यकता, मिचौंग चक्रीवादळाच्या दुष्परिणामांमुळे राज्यातील पिकांचेही नुकसान होणे, अवकाळी पावसामुळे पिकांवर बुरशीजन्य व कीड रोगाची लागण होणे, याबाबतच्या उपाययोजना करण्याची आवश्यकता, राज्यातील बहुतांश विभागातील पाणीसाठ्याने निचांकी पातळी गाठलेली असणे, त्यामुळे भविष्यात पाणी टंचाईचा सामना करावा लागणे, अस्मानी व सुलतानी संकटात सापडलेल्या शेतकऱ्यांना तात्काळ सरसकट हेक्टरी ५० हजार रूपये, बागायती शेतकऱ्यांना हेक्टरी १ लाख रूपये आर्थिक मदत देण्याची, दावणीला चारा व शेतकऱ्यांचा सातबारा कोरा करण्याची आवश्यकता, या सर्व प्रकरणांकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली म.वि.स. नियम १०१ अन्वये अल्पकालीन चर्चेची सूचना)

- (२) श्री.रणधीर सावरकर, अॅड.आशिष जैस्वाल, सर्वश्री. बबनराव शिंदे, नारायण कुचे, चिमणराव पाटील, प्रकाश सोळंके, प्रशांत बंब, ज्ञानराज चौगुले, डॉ.राजेंद्र शिंगणे, अॅड.आशिष शेलार, डॉ.संजय रायमूलकर, अॅड. माणिकराव कोकाटे, श्रीमती माधुरी मिसाळ, सर्वश्री. रमेश बोरनारे, दिलीप मोहिते, हरिभाऊ बागडे, सुहास कांदे, बाबासाहेब पाटील, बबनराव लोणीकर, अॅड. शहाजीबापू पाटील, सर्वश्री. बाळासाहेब आजबे, प्रकाश भारसाकळे, किशोर पाटील, राजू कारेमोरे, संभाजी निलंगेकर-पाटील, नरेंद्र भोंडेकर, मनोहर चंद्रिकापुरे, डॉ. विनय कोरे, सर्वश्री. किशोर जोरगेवार, चंद्रकांत नवघरे, सुभाष देशमुख, चंद्रकांत पाटील, नितीन पवार, डॉ.संजय कुटे, सौ.मंजुळा गावित, सर्वश्री. सुनिल शेळके, जयकुमार रावल, बच्चू कडू, निलेश लंके, राणाजगजितसिंह पाटील, अनिल बाबर, आशुतोष काळे, राजेंद्र पाटणी, प्रकाश आंबिटकर, मदन येरावार, महेश शिंदे, प्रा.डॉ.अशोक उईके, सर्वश्री. भरतशेट गोगावले, कृष्णा खोपडे, संतोष बांगर, काशिराम पावरा, श्रीमती लताबाई

सोनावणे, सर्वश्री. विकास कुंभारे, महेंद्र दळवी, गणपत गायकवाड, महेंद्र थोरवे, संजय सावकारे, संजय शिरसाट, जयकुमार गोरे, श्रीनिवास वनगा, अॅड राहूल कुल, श्री.शांताराम मोरे, श्रीमती देवयानी फरांदे, सर्वश्री. संजय गायकवाड, समीर मेघे, बालाजी कल्याणकर, डॉ.राहुल आहेर, सर्वश्री. प्रशांत ठाकूर, नितेश राणे, डॉ.संदीप धुर्वे, सर्वश्रीमती सीमा हिरे, मोनिका राजळे, सर्वश्री हरिष पिंपळे, मोहन मते, विजय रहांगडाले, कृष्णा गजबे, समीर कुणावार, किर्तीकुमार भांगडीया, डॉ. देवराव होळी, डॉ. पंकज भोयर, सर्वश्री संजिवरेड्डी बोदकुरवार, दादाराव केचे, अॅड आकाश फुंडकर, डॉ. तुषार राठोड, सर्वश्री. तानाजी मुटकृळे, संतोष दानवे, भिमराव तापकीर, महेश लांडगे, अॅड.लक्ष्मण पवार, सर्वश्री धनंजय गाडगीळ, सुरेश भोळे, अॅड. राहूल ठिकले, सर्वश्रीमती मेघना साकोरे-बोर्डीकर, श्वेता महाले, नमिता मुंदडा, सर्वश्री. राम सातपुते, राजेश पाडवी, मंगेश चव्हाण, प्रताप अडसड, टेकचंद सावरकर, नामदेव ससाणे, भिमराव केराम, राजेश पवार, दिलीप बोरसे, रविशेठ पाटील, सिध्दार्थ शिरोळे, सुनिल कांबळे, अभिमन्यू पवार, सचिन कल्याण-शेट्टी, समाधान आवताडे, श्रीमती अश्विनी जगताप, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील :- (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यात ज्या शेतकऱ्यांनी सन २०१९ नंतर शेतीचे नवीन खाते उघडले आहे त्या शेतकऱ्यांना पीएम किसान योजना व नमो शेतकरी महासन्मान निधी योजना या योजनांचा लाभ मिळत नसणे, राज्यात झालेल्या अवकाळी पावसामुळे रब्बी पेरण्यांची चिंता सतावत असताना काढणी झालेल्या खरीपांच्या पिकांना योग्य भाव मिळेल की नाही अशी चिंता शेतकऱ्यांना भेडसावत असणे, राज्यात कापूस, सोयाबीन, तूर, धान, कांदा, केळी, संत्रा या पिकांचे नासाडी झाली असणे, सोयाबीनचे दर हमी भावापेक्षा खाली गेल्याचे निदर्शनास येणे, केंद्र सरकारने कांद्याची किमान निर्यातमूल्य (एमईपी) थेट ८०० डॉलर प्रतिटन करण्याचा निर्णय घेतल्याने कांदा निर्यातीला खिळ बसल्याचे निदर्शनास येणे, राज्य शासनाने शेतकऱ्यांना २ ऐवजी ३ हेक्टरपर्यंत मदत केली असणे, एनडीआरएफ निकषाप्रमाणे केंद्र सरकारने ४० तालुके दुष्काळग्रस्त घोषित केले असून उर्वरित सर्व तालुक्यांची जबाबदारी राज्य शासनाने घेतली असणे, जे नुकसान झाले आहे त्यासह शेतकऱ्यांच्या यापूर्वीच्या देखील सर्व नुकसानीची भरपाई देण्यास सरकार कटीबद्ध असणे, पैनगंगा ते वैनगंगा जोडणी प्रकल्पास मान्यता देण्यात येणे, शासनाने केंद्राच्या निकषात न बसणाऱ्या १२०० मंडळांना दुष्काळसदृश जाहिर केले असणे, तसेच २० लाखांपेक्षा जास्त शेतकऱ्यांच्या खात्यात २५ टक्के अग्रीम राशी जमा करणे, राज्यात हळद उत्पादनात वाढ होत असल्याने हळद निर्यातीला प्रोत्साहन देण्याची आवश्यकता, आदर्श गाव योजनेत निवड झालेल्या गावांना दिल्या जाणाऱ्या निधीत हेक्टरी १० हजार रुपयांची वाढ होणे, लोकसहभाग आणि जलसंधारणाच्या कामातून राज्यात व देशात ओळख निर्माण करणाऱ्या आदर्श गाव राळेगणसिध्दी व हिवरे बाजार गावांच्या धर्तीवर राज्यातील अन्य गावांचा विकास व्हावा याकरिता शासनाने आदर्श

गाव योजना प्रकल्प व संकल्प समिती गठीत करणे, दुष्काळी भागातील गावे, गावकऱ्यांचा एकोपा व लोकसहभाग अधिक असलेल्या गावात जलसंधारण ग्रामविकासाची कामे करताना सप्तसूत्रीनुसार अंमलबजावणी करण्याचे शासनाचे धोरण असणे, रब्बी हंगामासंबंधी फळ पिक विमा योजनेत सहभागाबाबत कार्यवाही सुरु असणे, केळी पिकांचे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेतून शेतकरी विमा संरक्षण देण्यात येणे, पिक विमा योजनेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या शेतकऱ्यांकडून सातबारा उताऱ्यावर २०२३-२४ संबंधी केळी पिकांची नोंद नसल्यास स्वयंघोषणापत्रावर केळी लागवड केली आहे अशी घोषणा केल्यास त्याला पिक विमा योजनेत सहभागी करून घ्यावे म्हणून शासनाकडून बँकांना निदेश देणे, विदर्भातील कृषी क्षेत्राचा फायदा व्हावा याकरिता कृषी महाविद्यालयाच्या जागेवर शासनाकडून कृषी तज्ञ डॉ. पंजाबराव देशमुख यांच्या नावाने आंतरराष्ट्रीय कन्व्हेंशन सेंटर उभारण्याचा शासनाचा मानस असणे, अवकाळी पावसामुळे नुकसानग्रस्त झालेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

आठ : म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :-

(शुक्रवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

अॅड. आशिष शेलार, श्री.भरतशेट गोगावले, डॉ.राजेंद्र शिंगणे, सर्वश्री. शिवेंद्रसिंह भोसले, प्रताप सरनाईक, अॅड.माणिकराव कोकाटे, अॅड. राहुल कुल, सर्वश्री. संजय शिरसाट, किशोर पाटील, अतुल बेनके, नितेश राणे, डॉ.संजय रायमूलकर, सर्वश्री. सुनिल शेळके, रणधीर सावरकर, प्रकाश आबिटकर, चेतन तुपे, बबनराव लोणीकर, अॅड. शहाजीबापू पाटील, सर्वश्री. प्रकाश सोळंके, संतोष दानवे, सौ.यामिनी यशवंत जाधव, सर्वश्री. बाळासाहेब आजबे, सुभाष देशमुख, संजय गायकवाड, यशवंत माने, डॉ.राहुल आहेर, सर्वश्री. रमेश बोरनारे, दिपक चव्हाण, राणाजगजितसिंह पाटील, सुहास कांदे, दौलत दरोडा, संभाजी निलंगेकर-पाटील, महेश शिंदे, श्रीमती सरोज अहिरे, सर्वश्री. हरिभाऊ बागडे, चंद्रकांत पाटील, बाबासाहेब पाटील, बच्चू कडू, जयकुमार गोरे, दिलीप लांडे, भिमराव तापकीर, योगेश कदम, डॉ.भारती लव्हेकर, सर्वश्रीमती मोनिका राजळे, श्वेता महाले, श्री.राजेश पवार, अॅड.आकाश फुंडकर, सर्वश्री महेश लांडगे, अमित साटम, सिध्दार्थ शिरोळे, राम कदम, मंगेश चव्हाण, अभिमन्यू पवार, सुनिल राणे, अॅड. लक्ष्मण पवार, सौ. सीमा हिरे, सर्वश्री. राम सातपुते, जयकुमार रावल, डॉ. संजय कुटे, सर्वश्रीमती मनिषा चौधरी, देवयानी फरांदे,सर्वश्री. समाधान अवताडे, कालीदास कोळंबकर, अॅड. राहुल ठिकले, श्रीमती मेघना साकोरे-बोर्डीकर, सर्वश्री. नारायण कुचे, मकरंद पाटील, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यात गत तीन महिने मराठा समाजाला आरक्षण देण्याचा मुद्दा आंदोलने, मोर्चे, अन्न सत्याग्रह इत्यादी माध्यमातून ऐरणीवर आला असणे, काही समाजकंटकांकडून आरक्षण मिळण्याकरिता जाळपोळ, दंगल इत्यादी माध्यमांचा वापर झाल्याचे निदर्शनास येणे, त्यापैकी काही गट मराठा समाजाचा ओबीसीत समावेश न करता स्वतंत्र आरक्षण देण्याची मागणी करीत असणे, तर काही गट मराठा समाजाला कुणबी ओबीसींचे दाखले द्यावेत म्हणून आग्रही असणे, यासोबतच राज्यातील ओबीसी जनमोर्चा, धनगर, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, विशेष मागासप्रवर्ग, बंजारा, मुस्लिम इत्यादी समाजही आरक्षणाच्या मागणीसाठी पुढे आल्याची बाब निदर्शनास येणे, कोळी व महादेव कोळी समाजाला अनुसूचित जमातीत आरक्षणाचा लाभ मिळण्याबाबत व तसे दाखले देण्याबाबत होत असलेली मागणी, महायुती शासनाच्या काळात मराठा समाजाला देण्यात आलेले आरक्षण परत मिळावे ही मराठा समाजाची अपेक्षा असणे, यासाठी क्युरेटिव्ह याचिकाही दाखल करण्यात आली असणे, न्यायमूर्ती भोसले समितीने सुचविलेल्या उपाययोजना हाती घेण्यात आल्या असणे, मराठा आरक्षण प्रश्नी सरकारला मार्गदर्शन करण्यासाठी उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायमूर्ती श्री. शिंदे यांच्या अध्यक्षतेखाली तीन निवृत्त न्यायमूर्तीची समिती शासनाने गठीत केलेली असणे, इतर मागास समाजाच्या आरक्षणाला धक्का न लावता मराठा समाजाला आरक्षण देण्याची शासनाची भूमिका असणे, केंद्र शासनाच्या विश्वकर्मा योजनेची सांगड घालत राज्यात त्याची प्रभावी अंमलबजावणी करून बारा बलुतेदारांना लाभ मिळवून देण्याचे शासनाचे धोरण असणे, राज्यातील बारा जातींचा ओबीसी म्हणून महाराष्ट्राच्या सुचित समावेश असणे, त्याच धर्तीवर केंद्राच्या सुचित समावेश करण्यासाठी तसा प्रस्ताव राज्य शासनाकडून केंद्राकडे पाठविण्यात आला असणे, मराठा समाजाचा इम्पेरिकल डेटा गोळा करण्याचे काम युध्द पातळीवर सुरु असणे, निजामकालीन कुणबी समाजाच्या नोंदी तपासण्याचे काम युध्दपातळीवर सुरु असणे, सारथी, बार्टी, मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ व महाज्योतीप्रमाणे इतर मागासवर्गांच्या ओबीसी महामंडळाला समान निधी देण्याचे आदेश अर्थ मंत्रालयाकडून काढण्यात येणे, बंजारा तांडे रस्त्यांना जोडण्यासाठी संत सेवालाल महाराज जोड रस्ते योजना, धनगर वस्त्या रस्त्यांना जोडण्यासाठी यशवंतराव होळकर जोड रस्ते योजना व इतर मागासवर्ग विमुक्त जाती 'अ' भटक्या जमाती 'ब', 'ड' व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देण्याची योजना राज्य शासनाकडून लागू करण्यात आली असणे, आरक्षण आंदोलनाकडे राजकीय चष्यातून न बघता सर्वच राजकीय पक्षांनी चर्चाविमर्शाच्या माध्यमातून आरक्षण प्रश्नी तोडगा काढण्याची आवश्यकता, अन्य आरक्षणाला हात न लावता मराठा समाजाला न्यायालयात टिकणारे आणि कायद्याच्या चौकटीत बसणारे आरक्षण देण्यासाठी शासन कटिबद्ध असणे, याबाबत करावयाची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

विधान भवन,

नागपूर,

दिनांक : १७ डिसेंबर, २०२३

जितेंद्र भोळे,

सचिव (१) (कार्यभार),

महाराष्ट्र विधानसभा